

De eerste onderzoekers begrepen niet hoe het ivoor een musketkogel kon bevatten zonder dat op het tandoppervlak een perforatie zichtbaar was; evenmin dat een loden kogel geen afplating vertoonde door de slag tegen het harde ivoor. Eerst Combe (1801) bleek het mechanisme van continue groei en eruptie te begrijpen en Owen (1845) verklaarde volledig hoe een kogel door de dunne lagen bot en tandbeen in de nabijheid van het tandbed kon doordringen om dan door de continue groei en eruptie te worden ingekapseld en meegenomen, terwijl de opening in het tandoppervlak werd afgesloten door cementappositie.

Een klassiek en meermalen afgebeeld geval is dat van de spitspunt die van boven de wijde pulpaholte binnendrong

en afbrak. Ook afgebroken tanden kwamen niet zelden voor, ten dele ongetwijfeld het gevolg van de vangst in valkuilen. Meestal stierf dan het perifere deel van de geëxponeerde pulpa af, terwijl het door ontsteking gedeforceerde resterende deel de dentineproductie voortzette. Daarbij werden in vele gevallen verscheidene kleine, onregelmatige „tanden” gevormd. Talrijke fragmenten van beschadigde stoottanden bevinden zich in verschillende collecties, met name in het Odontologisch Museum van de Royal College of Surgeons te Londen en in het Department of Oral Pathology van de Universiteit van Buffalo, N. Y., U.S.A.

Het artikel bevat een uitgebreide literatuurlijst.

De Boer – Epe

REDACTIONELE COMMENTAAR

BEDENKELIJKE VORMEN VAN WETENSCHAPPELIJKE VOORLICHTING

De term „postacademisch onderwijs” wordt tegenwoordig in professionele kring veel gehoord. Het feit dat men zich meer en meer van de afkorting „P.A.O.” is gaan bedienen, duidt al op een zekere popularisering van het begrip, dat nog aan actualiteit wint door het bestaande streven naar verkorting van de academische studieduur. Dwingender dan ooit tevoren zal de niet (meer) aan de universiteit werkzame practicus het als een noodzaak ondervinden, zich van de ontwikkelingen in het beroep naar vermogen op de hoogte te houden. Dat velen zich van deze noodzaak bewust zijn, blijkt uit de grote belangstelling van bijeenkomsten van organisaties, die zich op de een of andere wijze met de verzorging van postacademisch onderwijs bezighouden, zoals de universiteiten met haar speciale cursussen en klinische avonden, de Nederlandse Vereniging van Tandartsen met haar halfjaarlijkse vergaderingen, de Stichting W.T.A., eveneens met cursussen en ten slotte de meer specialistisch gerichte verenigingen. Ook het Tijdschrift levert in zijn diverse rubrieken uit de aard der zaak bijdragen tot het postacademisch onderwijs.

Toch, hoe druk bovenvermelde vergaderingen ook bezocht mogen zijn, percentsgewijs is het aantal deelnemers nog altijd betrekkelijk gering. Wanneer een grote algemeen-wetenschappelijke organisatie als de Nederlandse Vereniging van Tandartsen op haar bijeenkomsten eens in het halfjaar naar schatting gemiddeld 300 collega's samenbrengt, dan maakt dit op de toeschouwer wellicht de indruk van een overweldigende belangstelling, maar in werkelijkheid vertegenwoordigen de dan aanwezigen ten hoogste circa 30% van het ledenbestand en nog geen 10% van het totaal der landelijke beroepsgenoten. Teleurstellende getallen dus in feite, maar aan de andere kant wel begrijpelijk, want de daar behandelde onderwerpen zijn weliswaar op

zichzelf zeer belangwekkend, maar – en dit geldt ook voor de bijdragen in het Tijdschrift – zij zijn voor een groot deel niet onmiddellijk afgestemd op toepassing in de dagelijkse praktijk. Kennelijk leeft onder de beroepsgenoten de behoefte, in eerste instantie te worden voorgelicht omtrent onderwerpen, die de praktische toepassing van de tandheelkunde rechtstreeks raken.

Daar komt nog bij dat deze vergaderingen steeds tegen het weekeinde in het centrum des lands worden gehouden en voor velen – met name in de periferie – stuit dit op uiteenlopende bezwaren. Men mag trouwens aannemen dat een bezoek van 300 personen ook wel ongeveer het maximum is, om nog aan zinvolle pogingen tot kennisoverdracht toe te komen: een ieder kent vermoedelijk wel de verschijnselen van vermoeidheid na een drukke werkweek in een volle zaal. Daarom is het initiatief van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, het P.A.O. districtsgewijs te spreiden en daarbij ook naar de periferie toe te komen, alleszins lofwaardig geweest.

Echter niet alleen daarom. Er zijn ook andere redenen. In de kennelijk nog bestaande lacunes in het postacademisch onderwijs wordt thans nog op soms moeilijk aanvaardbare wijze voorzien door activiteiten van commerciële zijde. Fabrikanten van tandheelkundige artikelen organiseren via de dental handel bijeenkomsten – ook in de periferie – die tot doel heten te hebben, de practicus voor te lichten omtrent allerlei vraagstukken die met de uitoefening van de praktijk samenhangen. Nu behoeft dat op zichzelf helemaal niet iets laakbaars te wezen en men zou er alleszins vrede mee kunnen hebben dat deze bijeenkomsten zich in een aanzienlijke belangstelling mogen verheugen, mits de voorlichting werd verstrekt door deskundigen. Erkend dient te worden dat sommige commerciële instellingen zich in dit opzicht ook strikt aan de regels houden.

Het bedenkelijke is echter gelegen in het feit, dat het vaak helemaal geen deskundigen zijn, in de zin van universitair geschoold, maar aan de betrokken instellingen verbonden personen, die zich, als representanten daarvan, tot docenten

opwerpen en dan nog wel in zulke gecompliceerde problemen als die der gnathologie. Zo zouden verschillende voorbeelden zijn te noemen. De convocaties gewagen bovendien veelal met een zekere ophef van de oratorische kwaliteiten van de sprekers. En inderdaad, men zal daar gewoonlijk geen bedremmelde figuren aan het woord laten, doch veeleer welbespraakte voordrachtgevers, die als zodanig hun vak verstaan en die stellig met veel elan en overtuigingskracht hun „wetenschappelijk waar” aan de man zullen brengen. De gevaren daarvan zijn niet te miskennen, want zodra de commercie zich met de organisatie van zulk soort manifestaties bemoeit, zijn er doorgaans ook andere dan zuiver wetenschappelijk belangen in het spel. Bovendien is te verwachten, dat het gehoor op dergelijke bijeenkomsten vrijwel alleen zal worden gevormd door practici, die het gebodene nog niet aanstonds voldoende kritisch zullen evalueren. Immers, ter zake ingewijden zullen daar om begrijpelijke redenen in het algemeen niet verschijnen, zodat eventueel gewenste correctie op bepaalde uitspraken achterwege blijft.

Het is daarom jammer dat het postacademisch onderwijs tot nu toe geen kans heeft gezien, de gesignaleerde lacunes zelf

op te vullen en dat dus de gewraakte vorm van „wetenschappelijke” voorlichting, blijkens het toenemende aantal convocaties, nog steeds terrein wint. Het moge voor de betrokken organisaties een aansporing zijn, aan het bestaande P.A.O. de gewenste uitbreiding te geven, want alleen een goede, gedifferentieerde en geografisch verbreide voorlichting op verantwoorde basis, kan het nodige tegenwicht bieden.

V.

RICHTLIJNEN VOOR HET INZENDEN VAN KOPIJ

De Redactie van dit Tijdschrift verwijst alle abonnees, die haar met zekere regelmaat van kopij voorzien en hen die het voornemen hebben in de (naaste) toekomst kopij in te zenden, gaarne naar de Richtlijnen voor het inzenden van kopij, welke op pagina 241 staan afgedrukt.

Deze richtlijnen worden, op aanvraag, gaarne separaat ter beschikking gesteld. Men richtte een verzoek daartoe tot het Redactie bureau van het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde, Lomanlaan 103 te Utrecht.

Redactie

HISTORISCHE KANTTEKENINGEN

HET INSTRUMENTENKISTJE VAN MARIE LOUISE*)

F.E.R. DE MAAR

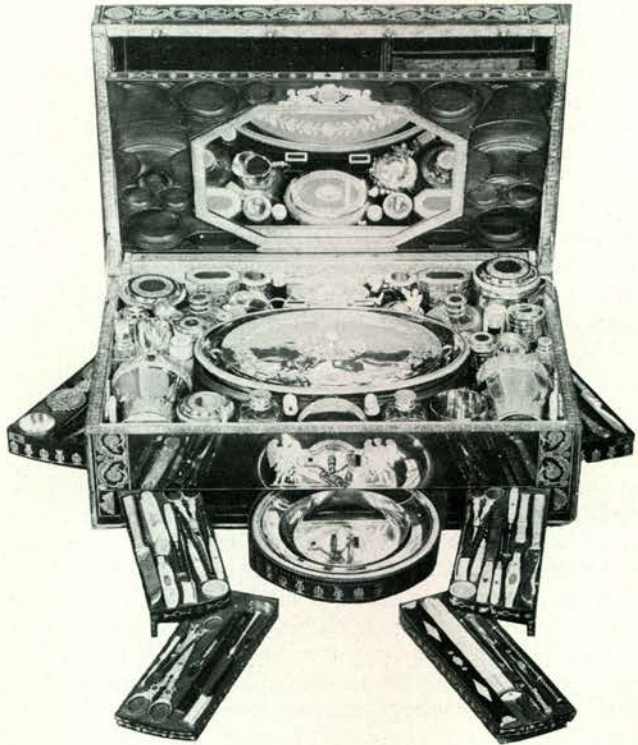
Inleiding

In een vorig artikel werden uitvoerig twee instrumentenkistjes met tandheelkundige instrumenten van Marie Louise beschreven: één reeds eerder gepubliceerd door Richard Breuer in het Festschrift des Vereines Oesterreichischer Zahnärzte en een tweede in het bezit van de collectie Kalman Klein.

Breuer zegt, dat het door hem beschreven kistje door Napoleon I aan Marie Louise werd geschonken. Uit de daarin beschreven instrumenten werd de conclusie getrokken, dat deze schenking tussen 1810 en 1814 geschied moet zijn. Het kistje uit de collectie Kalman Klein werd echter, gezien de daarin aanwezige instrumenten en bijgaand paspoort, gedateerd in 1828.

Tijdens het F.D.I.-congres te München bezocht ik de „Schatzkammer der Residenz München”, waar tot mijn

*) In vervolg op het gelijknamige artikel in dit Tijdschrift. (Ned Tijdschr Tandheelkd 72: 5, 1965.)

Afb. 1. Het reisservies van Marie Louise, tentoongesteld in de „Schatzkammer der Residenz München”.